

JOSEPH RATZINGER – BENEDIKT XVI.

Klara, »molčeča beseda« življenja za Cerkev

Pridiga za praznik sv. Klare

V *Legendi svete Klare*, ki jo mnogi pripisujejo bratu Tomažu Čelanskemu, avtor pripoveduje, kako je devica zapustila hišo, mesto in sorodnike in vzela slovo od sveta, potem ko je prejela znamenja svete pokore in se zaročila s Kristusom.

Sledila je naročilom svetega Frančiška in čakala na odredbe Božje volje o dokončnem kraju za svoje novo življenje.

Nasvet svetega Frančiška jo je končno privedel k cerkvi Svetega Damijana. Življenjepisec to razlaga tako, da je »sidro svoje duše vrgla na trden temelj«, in ne pozabi spregovoriti o prejšnji zgodbi: »To je tista cerkev, pri kateri se je Frančišek s sveto vnemo prizadeval za njeno obnovo in je duhovniku cerkve ponudil denar za ponovno vzpostavitev zgradbe. To je tista cerkev, v kateri je Frančišek v molitvi zaslišal glas z lesa križa: 'Frančišek, pojdi in popravi mojo Cerkev, ki, kakor vidiš, povsem razpada'.«

Ni dvoma, da življenjepisec vidi Božjo previdnost v dokončni nastanitvi novega življenja svete Klare pri Svetem Damijanu. Kraj tako pojasnjuje poslanstvo svete Klare in njenih hčera za vsa stoletja.

Prvi odgovor svetega Frančiška na naročilo Križanega: »Pojdi in popravi mojo cerkev!« so bili kamni in denar. Toda Gospodova hiša je *živa hiša*, ki jo Sveti Duh gradi iz živih kamnov. Drugi in

Joseph Ratzinger – Papst Benedikt XVI., Chiara, »silenziosa parola« di vita per la Chiesa, v: Forum Sororum 4–5 (1990) 234–239. Nem. prevod: Klara, »schweigendes Wort« des Lebens für die Kirche, v: Joseph Ratzinger, Gesammelte Schriften, št. 4: Einführung in das Christentum, Herder Verlag, Freiburg 2014, 660–665. – Z dovoljenjem založbe prevedel Anton Štrukelj.

dokončni odgovor pride od Božjega usmiljenja, pride od osebne pobude Svetega Duha: odgovor je tista mlada žena, ki »je iz svojega telesa hotela napraviti svetišče edino Bogu«.

Božja hiša se gradi z ljubeznijo brez pridržka, z življenjem, ki ga prešinja evangelij.

Gotovo, prvi red, čigar bistveni cilj je bil oznanjevanje evangelija ne z besedami, ampak z zares evangelijskim življenjem, je bila velika privolitev svetega Frančiška na vprašanje, ki je prišlo in prihaja s križa: »Pojdi in popravi Cerkev, ki povsem razpada.« Toda brez znamenja življenja svete Klare bi manjkalo nekaj bistvenega.

Dejansko bi mogli misliti, da bi utegnila že človekova dejavnost, radikalizem življenja po evangeliju in moč nove pridige same vzpostaviti Cerkev. A ni tako. Ni brez velikega pomena, da je sveta Klara poklicana k Svetemu Damijanu: plamen evangelija se hrani s plamenom ljubezni. To je molčeča, ponižna, potrpežljiva ljubezen brez zunanjega blišča in zunanjih uspehov; ljubezen, ki ne streми po tem, da bi kaj storila sama iz sebe, ampak prepušča prednost delovanja Drugemu, Gospodu; ljubezen, ki se brez strahu in brez pridržkov odpira njegovemu delovanju, je predpostavka vsake evangelizacije.

Ta ljubezen je stičišče, kjer se medsebojno prešinjata človeški duh in Božji Duh, ki je ljubezen.

Cerkvi v Frančiškovem stoletju ni manjkalo moči, ni ji manjkalo denarja, ni ji manjkalo spisov in dobrih besed, ni ji manjkalo del. Manjkal ji je radikalizem evangelija, ki se poslovi od sveta, da bi živel samo še za Ženina Jezusa. In zato je Cerkev kljub denarju, kljub kamnom in besedam »povsem razpadala v ruševine«.

Sveta Klara je pri Svetem Damijanu, kjer spregovori Gospodovo trpljenje z njegovo Cerkvijo, znamenje za nas vse.

Gospod tudi danes trpi v svoji Cerkvi in zaradi nje: »Kakor vidiš, vse razpada!« –kakor vidimo – In tudi naš odgovor, kakor prvi odgovor svetega Frančiška, so predvsem kamni, denar, besede.

Življenje svete Klare ni »privatizacija« krščanstva, ni umik v individualizem ali pobožen kvietizem (miren počitek). Življenje svete Klare odpira studence vsake resnične prenove. Uresničevati

Besedo vse do kraja, brez pridržkov in brez komentarjev, je tisti člen, v katerem se odprejo človekova vrata za Boga, je dejanje, kjer vera postane življenje, kjer Beseda, Gospod sam, postane navzoč med nami.

Biti moramo poštene: življenje po evangeliju v tem svetu ne more biti »stalni fortissimo« ljubezni. Vprašanja pred zaobljubami dejansko govorijo o samoti in molku, o nenehni molitvi, o požrtvovalni pokori, o dobrih delih in ponižnem vsakodnevnem trudu. Življenje v skladu z evangelijem je na tem svetu vedno v znamenju velikonočne skrivnosti, je trajen *prehod* od sebičnosti k ljubezni, je stegovanje »po ljubezni«, kakor pravijo vprašanja. To življenje je zato tudi skušnjava in izkušnja naše lastne praznote: vse skušnjave Cerkve vdirajo v meniško življenje, *morajo* vdirati. In v Cerkvi jih je mogoče premagati le, če jih izvoljene duše na zgleden način pretrpijo in premagajo v potrpežljivosti in ponižnosti. Njihovo življenje je delavnica naše osvoboditve.

Prvo berilo današnjega praznika Presvete Trojice govori o Božji modrosti kot stavbenici veselja. Prava modrost se podarja v evangeliju: življenje po evangeliju je modro življenje. Živeti evangelij ni posebnost poleg drugih. Od te modrosti je odvisna graditev sveta, ne le Cerkve.

Praznik Presvete Trojice nam daje pravi okvir za redovne zaobljube: gre za to, da bi ponovno našli izvirni načrt človeškega življenja, Cerkve, sveta. Gre za ključ, da bi doumeli stvarjenjsko modrost sveta, gre za poroko med Bogom in človekom, gre za našo ubranost v ritem troedine ljubezni.

Vse to moremo še boljše ponazoriti, če se vrnemo k *Legendi svete Klare*. Avtor s tenkočutno kombinacijo treh svetopisemskih besedil še naprej pojasnjuje pomen kraja in notranjo povezavo med krajem in poklicanostjo svete Klare, ko piše sledeče:

»V vdolbini te pečine je gnezдила srebrno blesteča golobica, rodila je občestvo Kristusovih devic.«

Svetnica je kakor golobica, Sveti Damijan kot gnezdo v vdolbini pečine. Za tem je predvsem Visoka pesem, kjer Ženin govori Nevesti:

»Moja golobica v skalnih duplinah, v zaklonu pečine. Pokaži mi svoje obličje, daj mi slišati svoj glas! /.../« (2,14).

Ženin v svoji ljubezni Nevesto imenuje »golobica«. To je izraz nežnosti in hrepenenja. Ko Cerkev sledi zgledu izraelskega ljudstva, v teh gorečih besedah sliši glas Božje ljubezni, glas Stvarnika in Odrešenika. Odrešeno človeštvo, Cerkev, je ta »golobica«, ta ljubljena in od Božje ljubezni iskana nevesta, iskana v naših skrivališčih, iskana v brezni sveta.

Truma devic svete Klare je popolno uresničenje tega pravega bistva Cerkve, ki je tu nakazano. Življenje Cerkve je v tem, da postane golobica po glasu ljubezni, ki me išče: »Pokaži mi svoje obličje, daj mi slišati svoj glas.«

V teh besedah je opisano celotno meniško življenje v skladu s poklicanostjo svete Klare. *Homo incurvatus in seipsum*, človek, upognjen sam vase, v grehu, v teženju po samo-uresničenju, se začinja dvigovati in obrača svoje obličje h Gospodovim očem. Živeti kot nuna pomeni živeti tako, da je pogled usmerjen na Gospoda in On sliši lasten glas, ki se združuje z Njegovim glasom v premišljevanju Božje besede in v molitvi Cerkve, ki jo prebujata Sveti Duh.

Visoka pesem, na katero namiguje *Legenda*, govori o golobici v skalnih duplinah, v zaklonu pečine. V izročilu mistike ima ta beseda dvojni pomen: že od prvega greha človek išče svoje skrivališče v svojem begu pred Božjo navzočnostjo. Učlovečeni Odrešenik pa nas išče v naših različnih skrivališčih.

A obstaja tudi drugi, obrnjeni pomen: Sveti Damijan, »skalna duplina«, postane blaženo zaklonišče, kjer se sveta Klara in njene device skrijejo in živijo edino za Boga.

Takšno zaklonišče, daleč stran od radovednosti sveta, od svetnih hvalnic in bojazni, je prav danes pomembno. Javno mnenje, ki ga krojijo sredstva obveščanja, vedno bolj postaja oblast vseh oblasti, pravo svetovno gospodstvo. In tudi za Cerkev je skušnjava velika, da bi se podvrgla tej tiraniji. Prevladujoče mnenje je močnejše kakor resnica in prav zato je Cerkev v nevarnosti, da pade. Toliko bolj se to blaženo zatočišče izkazuje za

pomembno, odtrgano od oči sveta, odprto edino za Gospodove oči.

V tem smislu govori drugo svetopisemsko besedilo, ki ga navaja *Legenda*, namreč Jeremija 48,28, kjer prerok pravi: »Zapustite mesta, stanujte v skalnih razpokah. Bodite kakor golob, ki gnezdi na stenah ob robu soteske /.../.«

Pojdimo ven iz nečimrnosti svojega – majhnega ali velikega – sveta. Ne živimo, da bi iskali pozornost, ampak se usmerjajmo na Gospodove oči: ta preroški imperativ velja nam vsem in ga kot zgled v zaklonišču živi občestvo svete Klare.

Končno najdemo v tem tako bogatem besedilu *Legende* še tretjo prvino: ko avtor govori o srebrni golobici, namiguje na Psalm 67 (68),14: »Ko počivate med ovčjimi stajami, se lesketajo srebrne golobje peruti.«

Povsem prepričani moremo biti, da *Legenda* to skrivnostno besedilo bere in razlaga skupaj s svetim Avguštinom. Za velikega cerkvenega učitelja srebro izraža sijaj, ki ga golob prejema od Božje besede, izraža pa tudi čistost, ki prihaja od pokore in od besede odpuščanja, ki nam je podarjena v zakramentu. V zaupni domačnosti z Božjo Besedo v zakramentu obhajila rastejo tudi peruti, ki dajejo naši duši poleteti, tako da premaguje zemeljsko težnost. Duša postane golobica, ki leti v višavo, Jezusu naproti.

Vse to ni romantičen ali nerealističen mysticism, marveč daje zelo konkretna navodila za redovniško življenje. Rad bodi preprost; ne pripisuj nobenega pomena človeškim mnenjem; podvrzi se sodbi Gospodovih oči in se od Jezusa uči čistosti, pokorščine, uboštva; premišluj Božje besede skupaj z velikim izročilom Cerkve; v pokori se združuj s trpečim Gospodom; ne živi zase, ampak v zedinjenju z Gospodom za njegovo trpeče telo, za izgubljeno ovco: človeštvo. Svoj glas v češčenju usmerjajmo na Ženina in se tako učimo leteti. To pomeni ponovno vzpostaviti Gospodovo hišo. To je pot za pravo prenovo Cerkve.

Izreči zaobljube pomeni, da svoje gnezdo zgradimo v vdolbini pečine, se pridružimo od svete Klare ustanovljeni trumi Kristusovih devic, da bi bili v tej trumi »srebrna golobica«, da bi postali »anima

ecclesiastica«, Kristusova nevesta. To pomeni, da velikodušno in pogumno odgovorimo klicu, ki prihaja z lesa križa: »Pojdi /.../ in spet vzpostavi mojo hišo!«

Hvala za ta pogum. Vsi molímo, da bi Bog vsak dan blagoslavljal pot trume svete Klare!